Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2026/4623

31.8.2026

SPOROČILO KOMISIJE

Smernice za uporabo člena 25 Uredbe (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 (akt o neto ničelni industriji)

(C/2026/4623)

Namen tega sporočila je zagotoviti praktične smernice javnim naročnikom in naročnikom za oceno prispevka k trajnostnosti in odpornosti v postopkih oddaje javnih naročil v skladu s členom 25 akta o neto ničelni industriji. Te smernice niso pravno zavezujoče. Čeprav občasno parafrazirajo določbe zakonodaje Unije, niso namenjene kakršnemu koli dopolnjevanju ali omejevanju pravic in obveznosti, določenih v aktu o neto ničelni industriji ali drugih zavezujočih instrumentih, kot je STEP. Poleg tega te smernice ne posegajo v pravila o državni pomoči in načelo subsidiarnosti. Komisija lahko te smernice spremeni ali razširi.

KAZALO

Stran

I. Uvod 4

II. Področje uporabe 4

III. Prispevek k trajnostnosti in odpornosti v postopkih za oddajo javnih naročil 6

A. Zahteve glede okoljske trajnostnosti (člen 25(1) akta o neto ničelni industriji) 6

B. Dodatne necenovne zahteve (člen 25(3) akta o neto ničelni industriji) 6

1. Poseben pogoj, ki se nanaša na pomisleke v zvezi s socialo ali zaposlovanjem 6

2. Zahteva za dokazovanje skladnosti z zahtevami glede kibernetske varnosti 7

3. Posebna pogodbena obveznost pravočasne dobave 7

C. Zahteve glede odpornosti (člen 25(7) akta o neto ničelni industriji) 8

1. Kdaj je treba upoštevati prispevek k odpornosti? 8

2. Uporaba zahtev glede odpornosti 9

3. Določanje in preverjanje porekla končnih proizvodov neto ničelne tehnologije in glavnih posebnih komponent 11

4. Merjenje vrednosti glavnih posebnih komponent 11

5. Izpolnjevanje zahtev glede odpornosti v celotnem postopku javnega naročanja 12

6. Določitev sorazmerne pristojbine (člen 25(7), točka (d), akta o neto ničelni industriji) 13

IV. Izjeme 13

A. En sam dobavitelj (člen 25(9), točka (a), akta o neto ničelni industriji) 14

B. Neustrezna ponudba ali prijava k sodelovanju (člen 25(9), točka (b), in člen 25(11) akta o neto ničelni industriji) 14

C. Nesorazmerne razlike v stroških (člen 25(9), točka (c), in člen 25(10) akta o neto ničelni industriji) 15

D. Mednarodni sporazumi (člen 25(8) akta o neto ničelni industriji) 16

SEZNAM KRATIC

CPV	enotni besednjak javnih naročil
KN	kombinirana nomenklatura
EU	Evropska unija
GPA	Sporazum o javnih naročilih
HS	harmonizirani sistem
JRC	Skupno raziskovalno središče Evropske komisije
MSC	glavna specifična komponenta
NZIA	akt o neto ničelni industriji
PV	fotovoltaika

I. **UVOD**

Uredba (EU) 2024/1735 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev evropskega ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 (v nadaljnjem besedilu: akt o neto ničelni industriji) ([1]) vzpostavlja pravni okvir, katerega cilj je okrepiti ekosistem proizvodnje neto ničelnih tehnologij v Evropski uniji. Zlasti za zmanjšanje strateške odvisnosti EU glede neto ničelnih tehnologij in njihovih dobavnih verig ter za doseganje podnebnih in energetskih ciljev EU člen 5 akta o neto ničelni industriji za Komisijo in države članice določa cilje glede doseganja proizvodne zmogljivosti, ki bo do leta 2030 pokrivala vsaj 40 % letnih potreb EU po uvajanju neto ničelnih tehnologij in 15 % svetovne proizvodnje neto ničelnih tehnologij do leta 2040.

Za doseganje teh ciljev člen 25 akta o neto ničelni industriji določa zahteve za postopke oddaje javnih naročil, ki spadajo na področje uporabe direktiv 2014/23/EU ([2]), 2014/24/EU ([3]) in 2014/25/EU ([4]) („direktive o javnem naročanju"), da se zagotovi, da javna poraba prispeva k povečanju povpraševanja po neto ničelnih tehnologijah, ki prispevajo k trajnostnosti in odpornosti. Člen 25 akta o neto ničelni industriji nalaga uporabo najmanjših zahtev glede okoljske trajnostnosti in odpornosti dobavnih verig ter drugih obveznosti, povezanih z izvedbo naročila.

To sporočilo javnim naročnikom in naročnikom daje napotke glede uporabe člena 25 akta o neto ničelni industriji v skladu s členom 29(1) akta o neto ničelni industriji in ne posega v pravila o državni pomoči.

II. **PODROCJE UPORABE**

Člen 25 akta o neto ničelni industriji se uporablja za „postopke oddaje javnih naročil, ki spadajo na področje uporabe Direktive 2014/23/EU, 2014/24/EU ali 2014/25/EU, kadar naročila vključujejo neto ničelne tehnologije iz člena 4(1), točke (a) do (k), te uredbe, kot del svoje vsebine", ali v primeru „naročil gradenj in koncesije za gradnje, ki vključujejo navedene tehnologije".

Enako področje uporabe direktiv o javnem naročanju. Področje uporabe člena 25 akta o neto ničelni industriji ustreza področju uporabe direktiv o javnem naročanju. Pri ugotavljanju, ali postopek oddaje javnih naročil spada na področje uporabe člena 25 akta o neto ničelni industriji je zato treba upoštevati mejne vrednosti, izključitve in posebne položaje, določene v navedenih direktivah. Člen 25 se na primer uporablja za naročila, ki jih subvencionirajo javni naročniki, če so v skladu z merili iz člena 13 Direktive 2014/24/EU ([5]). Podobno se člen 25 uporablja tudi za dinamične nabavne sisteme in okvirne sporazume, če vrednost okvirnega sporazuma (ne pa naročil, oddanih na njegovi podlagi) dosega mejne vrednosti iz direktiv o javnem naročanju ([6]).

Časovno področje uporabe Pravo, ki se uporablja za postopek javnega naročanja, je pravo, ki velja ob objavi javnega razpisa ali ob začetku postopka – ne pa ob oddaji naročila. Za okvirne sporazume in naročila, oddana na podlagi takih sporazumov, se uporablja pravo, ki velja ob objavi javnega razpisa za okvirni sporazum.

Vključno z neto ničelnimi tehnologijami. Za naročila gradenj in koncesije za gradnje se člen 25 akta o neto ničelni industriji uporablja, kadar „vključujejo" neto ničelne tehnologije iz člena 4(1), točke (a) do (k). Na primer, pogodba za izgradnjo ali prenovo šolske stavbe, ki bo opremljena s fotovoltaičnimi paneli, bi spadala na področje uporabe člena 25.

([1]) Uredba (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 (UL L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

([2]) Direktiva 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb (Besedilo velja za EGP) (UL L 94, 28.3.2014, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj).

([3]) Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

([4]) Direktiva 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštnih storitev ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

([5]) To velja v primeru, kadar javni naročnik neposredno subvencionira izvedbo gradenj ali storitev z več kot 50 % in ta vrednost presega določen prag.

([6]) Veljavne mejne vrednosti so dostopne na povezavi: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/legal-rules-and-implementation/thresholds_en.

Za druge postopke za oddajo javnih naročil se člen 25 akta o neto ničelni industriji uporablja, kadar so neto ničelne tehnologije iz člena 4(1), točke (a) do (k) akta o neto ničelni industriji „kot del svoje vsebine“. Predmet naročila bi moral določiti javni naročnik ali naročnik in ga izrecno navesti v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila. Enotni besednjak javnih naročil (CPV) lahko javnim naročnikom in naročnikom pomaga opredeliti predmet naročila. Vendar bi bilo treba, kjer je primerno, upoštevati tudi druge vidike. To pomeni, da se člen 25 lahko še vedno uporablja, tudi če ustrezne neto ničelne tehnologije niso navedene v enotnem besednjaku javnih naročil za naročilo.

Člen 25 akta o neto ničelni industriji se uporabi, ko je ustrezna neto ničelna tehnologija del predmeta naročila. Čeprav bi morala biti neto ničelna tehnologija del predmeta naročila, ni pomembno, kolikšen delež skupne vrednosti naročila predstavlja, saj se zahteve iz člena 25(1) in (7) nanašajo samo na vključene neto ničelne tehnologije (in ne na celotno naročilo). Podobno tudi vrednost neto ničelne tehnologije ni pomembna, dokler je (ocenjena) vrednost celotnega naročila nad mejnimi vrednostmi za uporabo direktiv o javnem naročanju.

Kljub temu se člen 25 akta o neto ničelni industriji uporabi samo, kadar naročilo kot del svojega predmeta vključuje končni proizvod neto ničelne tehnologije. Ne uporabi pa se, če predmet naročila vključuje proizvode, ki imajo neto ničelno tehnologijo kot eno od svojih podkomponent. Na primer, čeprav nabava industrijskih baterij spada na področje uporabe člena 25, pa naročanje električnih avtobusov in električnih vozil, ki vsebujejo baterije, ne spada na področje uporabe navedenega člena ([7]).

Kadar je postopek za oddajo javnih naročil razdeljen na sklope, je treba za namene člena 25 predmet oceniti po posameznem sklopu, ne pa za celoten postopek. Na primer, če je postopek za oddajo javnih naročil razdeljen na dva sklopa, enega za dobavo neto ničelne tehnologije in drugega za njeno namestitev, bi se člen 25 uporabljal samo za prvi sklop. Postopkov ni dovoljeno razdeliti na sklope z namenom, da se izključijo s področja uporabe akta o neto ničelni industriji.

Brez dvojnega področja uporabe členov 25 in 26 akta o neto ničelni industriji. V nekaterih primerih se področji uporabe členov 25 in 26 akta o neto ničelni industriji lahko prekrivata. Za ta položaj je v uvodni izjavi 7 izvedbene uredbe akta o neto ničelni industriji o necenovnih merilih pri dražbah ([8]) določeno naslednje:

„V skladu s členom 26(1) Uredbe (EU) 2024/1735 morajo države članice za ocenjevanje prispevka dražbe k trajnostnosti in odpornosti vključiti predizbirna merila ali merila za oddajo. S členom 25 Uredbe (EU) 2024/1735 se od javnih naročnikov in naročnikov zahteva, da v nekaterih postopkih za oddajo javnih naročil uporabljajo minimalne obvezne zahteve glede okoljske trajnostnosti in nekatere obvezne zahteve za ocenjevanje prispevka ponudbe k odpornosti. Postopki za oddajo javnih naročil in dražbe za uvajanje obnovljivih virov energije prispevajo k odpornosti v Uniji. Za javna podjetja energetskega sektorja, ki so naročniki v skladu s členom 4 Direktive 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta, se pri nabavi neto ničelnih tehnologij iz člena 4(1), točke (a) do (k), Uredbe (EU) 2024/1735 uporablja člen 25 Uredbe (EU) 2024/1735. Hkrati lahko kot ponudniki sodelujejo tudi na dražbah za energijo iz obnovljivih virov v skladu s členom 26 Uredbe (EU) 2024/1735. V uvodni izjavi 81 Uredbe (EU) 2024/1735 je opozorjeno, da je treba poskrbeti, da se zahteve glede trajnostnosti in odpornosti uporabljajo na način, ki zagotavlja pošteno in enakopravno konkurenco med udeleženci na trgu, ne glede na njihovo lastniško strukturo. Da bi zagotovili pošteno in enakopravno konkurenco, bi morala za namene ocenjevanja zahtev glede odpornosti in okoljske trajnostnosti za javna podjetja, ki sodelujejo na dražbah za energijo iz obnovljivih virov v skladu s členom 26, veljati samo pravila iz člena 26. Pravila iz člena 25 bi se morala uporabljati za nabavo neto ničelnih tehnologij, razen kadar se taka nabava uporablja za izvajanje projektov, dodeljenih v okviru dražb za energijo iz obnovljivih virov ob upoštevanju člena 26.“

([7]) Zaradi tega je področje uporabe člena 25 različno od področja uporabe člena 28 akta o neto ničelni industriji. Člen 25 se uporablja, kadar so neto ničelne tehnologije iz člena 4, točke (a) do (k) akta o neto ničelni industriji del predmeta naročila. Ta seznam vključuje baterije, ki so podkomponenta električnih vozil, ne pa električnih pogonskih sistemov za uporabo v cestnem prometu, ki se štejejo za enakovredne električnim vozilom. Nasprotno pa se člen 28 uporablja za javne sheme, ki podpirajo nakup katerega koli končnega proizvoda neto ničelne tehnologije, vključno z električnimi pogonskimi sistemi za uporabo v cestnem prometu. Zato brezemisijska vozila spadajo na področje uporabe člena 28 akta o neto ničelni industriji (glej Sporočilo Komisije C/2026/123).

([8]) Izvedbena uredba Komisije (EU) 2025/1176 z dne 23. maja 2025 o določitvi predizbirnih meril in meril za oddajo pri dražbah za uvajanje energije iz obnovljivih virov (UL L, 2025/1176, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

III. **PRISPEVEK K TRAJNOSTNOSTI IN ODPORNOSTI V POSTOPKIH ZA ODDAJO JAVNIH NAROCIL**

Člen 25 akta o neto ničelni industriji določa uporabo treh različnih vrst zahtev v postopkih za oddajo javnih naročil, ki spadajo na njegovo področje uporabe: tj. minimalnih obveznih zahtev glede okoljske trajnostnosti (člen 25(1)), zahteve glede odpornosti (člen 25(7)) in vsaj ene od dodatnih zahtev iz člena 25(3), ki se nanašajo na socialne vidike ali vidike, povezane z zaposlovanjem, kibernetsko varnost ali obveznost zagotavljanja pravočasne dobave. Zahteve se morajo nanašati na konkretno neto ničelno tehnologijo, ki je predmet naročila.

V skladu s členom 25(12), točka (a), lahko države članice uporabijo dodatna necenovna merila poleg tistih, navedenih v členu 25, vključno z merili, ki ne spadajo na področje uporabe akta o neto ničelni industriji. Če je vključena državna pomoč, morajo biti vsa necenovna merila oblikovana v skladu s pravili o državni pomoči, zlasti z določenimi zgornjimi mejami ponderiranja.

A. **Zahteve glede okoljske trajnostnosti (člen 25(1) akta o neto ničelni industriji)**

S členom 25(1) akta o neto ničelni industriji se od javnih naročnikov in naročnikov zahteva, da vključijo minimalne zahteve, povezane z okoljsko trajnostnostjo naročenih neto ničelnih tehnologij, kot so določene z izvedbenimi akti. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2026/718 ([9]) določa minimalne obvezne zahteve glede možnosti recikliranja lopatic vetrnih turbin. Člen 25(1) akta o neto ničelni industriji ne vključuje obveznosti za neto ničelne tehnologije in/ali vidike okoljske trajnostnosti, ki niso zajeti s tem izvedbenim aktom ([10]). Vendar lahko javni naročniki in naročniki v svoje postopke za oddajo javnih naročil še vedno vključijo dodatne zahteve glede okoljske trajnostnosti ali merila za oddajo naročila, kot je navedeno v členu 25(2).

Člen 25(1) temelji na izvedbenem aktu, ki določa minimalne zahteve glede okoljske trajnostnosti, zato se uporablja od datuma začetka uporabe tega izvedbenega akta, tj. od 30. junija 2026.

B. **Dodatne necenovne zahteve (člen 25(3) akta o neto ničelni industriji)**

Dodatna necenovna zahteva iz člena 25(3) se uporablja samo za izvedbo gradenj in koncesije za gradnje, ki vključujejo neto ničelno tehnologijo iz člena 4(1), točke (a) do (k), akta o neto ničelni industriji.

S to določbo se od javnih naročnikov in naročnikov zahteva, da vključijo vsaj eno od treh zahtev, ki jih navaja, in sicer:

— poseben pogoj, ki se nanaša na pomisleke v zvezi s socialo ali zaposlovanjem;

— zahtevo za dokazovanje skladnosti z veljavnimi zahtevami glede kibernetske varnosti; ali

— posebno pogodbeno obveznost pravočasne dobave komponente dela naročila v zvezi z neto ničelnimi tehnologijami, navedenimi v členu 4(1), točke (a) do (k).

1. *Poseben pogoj, ki se nanaša na pomisleke v zvezi s socialo ali zaposlovanjem*

Javni naročniki in naročniki bi morali upoštevati cilj strateškega javnega naročanja v okviru akta o neto ničelni industriji, tj. pogoj bi moral imeti pozitiven socialni učinek ali pozitiven učinek, povezan z zaposlovanjem, na proizvodnjo neto ničelne tehnologije, ki je predmet zadevnega naročila. V zvezi s tem bi se lahko pogoji iz člena 25(3)(a) na primer nanašali na zaposlovanje oseb, ki se srečujejo s posebnimi socialnimi ali poklicnimi težavami, udeležbo MSP, etično pridobivanje ali obveznosti glede usposabljanja in vajeništva. Javni naročniki in naročniki se lahko sklicujejo tudi na posebne socialne pogoje ali pogoje, povezane z zaposlovanjem, ki so jih že uspešno uporabljali, če so povezani s predmetom zadevnega naročila.

([9]) Izvedbena uredba Komisije (EU) 2026/718 z dne 20. marca 2026 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z minimalnimi zahtevami glede okoljske trajnostnosti za postopke javnega naročanja, ki vključujejo nekatere neto ničelne tehnologije (UL L, 2026/718, 23.3.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2026/718/oj).

([10]) To ne posega v obveznosti, ki izhajajo iz druge zakonodaje. Na primer, pri toplotnih črpalkah so javni naročniki in naročniki že dolžni naročati samo izdelke iz dveh najvišjih razredov energijske učinkovitosti (glej člen 7 Direktive (EU) 2023/1791). Za baterije bodo zahteve glede okoljske trajnostnosti določene v skladu z uredbo o baterijah (Uredba (EU) 2024/1781).

Če sta tako velikost morebitnih ponudnikov in dobaviteljev kot vrednost neto ničelne tehnologije v pogodbi primerljivi z velikostjo projektov pri dražbah za energijo iz obnovljivih virov, se javne naročnike in naročnike spodbuja, naj posebni pogoj iz člena 25(3) čim bolj uskladijo z ustreznim predizbirnim merilom za dražbe v okviru akta o neto ničelni industriji (glej člen 26 akta o neto ničelni industriji). To zadeva socialne vidike in vidike v zvezi s človekovimi pravicami predizbirnega merila glede odgovornega poslovnega ravnanja pri dražbah, ki so nadalje določeni v členu 4 izvedbenega akta akta o neto ničelni industriji ([11]). Pri usklajevanju posebnega pogoja s predizbirnim merilom bi morali javni naročniki in naročniki zagotoviti, da se zahteve iz tega pogoja nanašajo na predmet pogodbe in ga ne presegajo. To pomeni, da morajo biti vse zahteve glede skrbnega pregleda in razkritja osredotočene na dejavnosti ali dobavne verige, povezane z dobavljenim proizvodom, izvedeno gradnjo ali opravljeno storitvijo.

Primeri posebnih pogojev v javnem naročanju v zvezi s socialo ali zaposlovanjem:

— Izvajalec se zavezuje, da bo za programe poklicnega usposabljanja (npr. vajeništvo) namenil X delovnih ur, Y ur pa za programe socialnega vključevanja (npr. poklicno reintegracijo pri izvedbi tega naročila).

— Pri izpolnjevanju svojih pogodbenih obveznosti izvajalec sprejme ukrepe za obravnavanje ključnih socialnih vidikov ter vidikov človekovih pravic pri skrbnem pregledu, kot so določeni v členu 5(1), točke (a) do (g), Direktive (EU) 2024/1760 o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti.

2. *Zahteva za dokazovanje skladnosti z zahtevami glede kibernetske varnosti*

Člen 25(3)(b) akta o neto ničelni industriji določa zahtevo za dokazovanje skladnosti z veljavnimi zahtevami glede kibernetske varnosti. Ta se izrecno sklicuje na akt o kibernetski odpornosti ([12]), ki se bo v celoti uporabljal od 11. decembra 2027. Pred tem datumom bi morali javni naročniki in naročniki od ponudnikov zahtevati, da dokažejo skladnost z veljavnimi zahtevami glede kibernetske varnosti iz nacionalne in evropske zakonodaje.

Kibernetska varnost je ena od zahtev iz člena 26 za dražbe (glej člen 5 Izvedbene uredbe (EU) 2025/1176). Nacionalne organe se spodbuja, naj, kjer je to mogoče, upoštevajo specifikacije, določene v členu 5 izvedbene uredbe ([13]) v zvezi s členom 26.

3. *Posebna pogodbena obveznost pravočasne dobave*

Obveznost pravočasne dobave bi se morala posebej nanašati na komponento dela naročila v zvezi z neto ničelnimi tehnologijami. Zahtevati bi morala, da se vsi vidiki, povezani z neto ničelnimi tehnologijami, izvedejo pravočasno, po potrebi vključno z načrtovanjem, nabavo, namestitvijo in začetkom obratovanja. Ni nujno, da se uporablja za druge komponente dela naročila.

Podobno kot pri drugih dodatnih necenovnih merilih se javne naročnike in naročnike spodbuja, naj posebni pogoj uskladijo s predizbirnim merilom glede pravočasne dobave iz člena 26 akta o neto ničelni industriji. Člen 6 izvedbenega akta ([14]) vsebuje primere ustreznih zahtev za predkvalifikacijo.

([11]) Izvedbena uredba Komisije (EU) 2025/1176 z dne 23. maja 2025 o določitvi predizbirnih meril in meril za oddajo pri dražbah za uvajanje energije iz obnovljivih virov (UL L, 2025/1176, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

([12]) Uredba (EU) 2024/2847 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2024 o horizontalnih zahtevah glede kibernetske varnosti za izdelke z digitalnimi elementi in spremembi uredb (EU) št. 168/2013 in (EU) 2019/1020 ter Direktive (EU) 2020/1828 (Akt o kibernetski odpornosti) (UL L, 2024/2847, 20.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj).

([13]) Izvedbena uredba Komisije (EU) 2025/1176 z dne 23. maja 2025 o določitvi predizbirnih meril in meril za oddajo pri dražbah za uvajanje energije iz obnovljivih virov (UL L, 2025/1176, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

([14]) Izvedbena uredba Komisije (EU) 2025/1176 z dne 23. maja 2025 o določitvi predizbirnih meril in meril za oddajo pri dražbah za uvajanje energije iz obnovljivih virov (UL L, 2025/1176, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

Primer pogodbene obveznosti pravočasne dobave: Trajanje priprave in izvedbe del, povezanih z namestitvijo fotovoltaičnih modulov, znaša največ štiri mesece od datuma začetka, določenega v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila. Če je končni rok, določen v pogodbi, prekoračen, je izvajalec dolžan plačati pogodbeno kazen v višini XXX EUR za vsak koledarski dan zamude. Po zamudi osmih dni se uporabi povišana pogodbena kazen v višini YYY EUR.

C. Zahteve glede odpornosti (člen 25(7) akta o neto ničelni industriji)

1. *Kdaj je treba upoštevati prispevek k odpornosti?*

Zahteva glede odpornosti iz člena 25(7) se uporablja samo za končni proizvod neto ničelne tehnologije in njegove glavne posebne komponente, za katere je EU močno odvisna od dobave iz tretje države. Glavne posebne komponente neto ničelnih tehnologij so navedene v Izvedbeni uredbi (EU) 2025/1178 z dne 23. maja 2025 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta glede seznama končnih proizvodov neto ničelnih tehnologij in njihovih glavnih posebnih komponent za namen ocenjevanja prispevka k odpornosti ([15]).

Člen 25(7) opredeljuje veliko odvisnost od dobave. Vključena sta dva primera:

(1) več kot 50 % dobave končnega proizvoda neto ničelne tehnologije ali glavne posebne komponente v EU prihaja iz ene same tretje države ALI

(2) več kot 40 % dobave končnega proizvoda neto ničelne tehnologije ali glavne posebne komponente v EU prihaja iz ene same tretje države, ta delež pa se je v dveh zaporednih letih v povprečju povečal za najmanj 10 odstotnih točk.

Slika 1

Kdaj je treba upoštevati prispevek ponudbe k odpornosti

Za namene teh smernic je vsaka tretja država, ki izpolnjuje enega od dveh pogojev iz člena 25(7), drugi pododstavek, opredeljena kot „prevladujoči vir dobave“.

([15]) Izvedbena uredba Komisije (EU) 2025/1178 z dne 23. maja 2025 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta glede seznama končnih proizvodov neto ničelnih tehnologij in njihovih glavnih posebnih komponent za namen ocenjevanja prispevka k odpornosti (UL L, 2025/1178, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1178/oj).

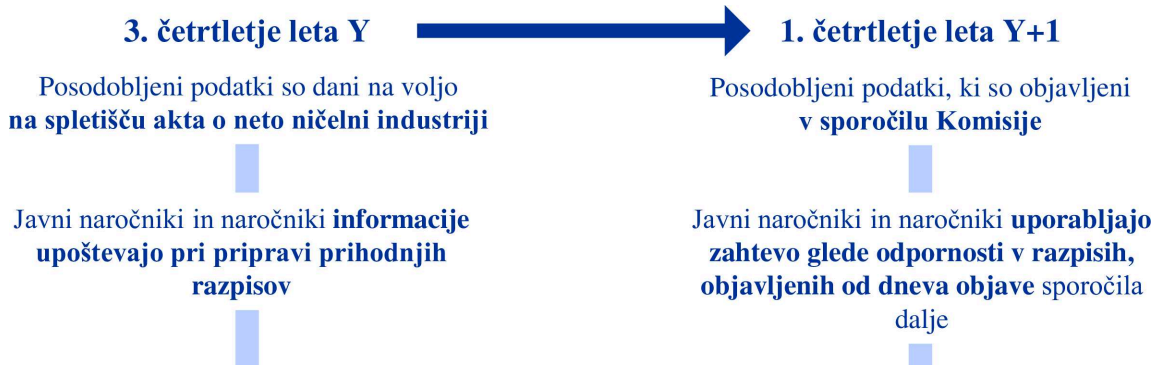
Komisija vsako leto v posebnem sporočilu v skladu s členom 29(2) akta o neto ničelni industriji objavi deleže dobave končnih proizvodov neto ničelnih tehnologij in njihovih glavnih posebnih komponent v EU s poreklom iz različnih tretjih držav. Prvo sporočilo o odvisnostih pri dobavi neto ničelnih tehnologij je bilo že objavljeno ([16]) in se uporablja od 30. decembra 2025. Velike odvisnosti so v tabeli 1 v sporočilu označene krepko in barvno. Javni naročniki in naročniki morajo uporabiti sporočilo o odvisnostih pri dobavi neto ničelnih tehnologij in teh odvisnosti ne smejo izračunavati sami.

Sporočilo se bo posodabljalo vsako leto. V njem morda ne bodo vedno navedeni podatki o odvisnosti za vse glavne posebne komponente. Komisija si nujno prizadeva za vzpostavitev podlage za merjenje odvisnosti za vse take komponente. Zato bodo v prihodnjih posodobitvah postopoma dodani dodatni podatki. Za vsak končni proizvod neto ničelne tehnologije ali glavno posebno komponento, ki ni navedena v sporočilu, se lahko domneva, da ni velike odvisnosti od dobave.

Da bi se javnim naročnikom in naročnikom omogočilo, da se prilagodijo posodobljenim informacijam o deležu dobave v EU in odvisnostih od različnih držav, bo približno šest mesecev pred objavo posodobljenega sporočila prek spletišča akta o neto ničelni industriji na voljo tabela s posodobljenimi podatki. Tabela bo posodobljena v tretjem četrtletju vsakega leta, samo posodobljeno sporočilo pa bo objavljeno v prvem četrtletju naslednjega leta. Opozoriti je treba, da so podatki, ki so na voljo na spletišču akta o neto ničelni industriji, zgolj informativni in da se za oceno odvisnosti od dobave v zvezi z drugim pododstavkom člena 25(7) uporablja samo sporočilo.

Slika 2

Čas, potreben za določitev zahteve glede odpornosti

2. *Uporaba zahtev glede odpornosti*

Zahteve glede odpornosti se začnejo uporabljati, ko se v sporočilu Komisije o odvisnostih pri neto ničelnih tehnologijah ugotovi, da obstaja velika odvisnost za končni proizvod neto ničelne tehnologije in/ali eno od njegovih glavnih posebnih komponent.

Člen 25(7), točka (a) in (b), akta o neto ničelni industriji določata temeljne zahteve glede odpornosti:

— Člen 7, točka (a), določa, da iz prevladujočega vira dobave ne sme izvirati več kot 50 % vrednosti končnega proizvoda neto ničelne tehnologije.

To pomeni, da iz prevladujočega vira dobave ne sme izvirati več kot polovica skupnih stroškov, ki jih ima javni naročnik ali naročnik s končnim proizvodom. Na primer, pri strešnih solarnih fotovoltaičnih sistemih se lahko v okviru naročila sistemom, dobavljenim iz prevladujočega vira dobave, pripiše največ 50 % skupnih stroškov solarnih fotovoltaičnih sistemov.

([16]) Sporočilo komisije s posodobljenimi informacijami za določitev deležev dobave Evropske unije za končne proizvode in njihove glavne posebne komponente s poreklom iz različnih tretjih držav v skladu z Uredbo (EU) 2024/1735 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope (akt o neto ničelni industriji) (UL C, C/2025/3236, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3236/oj).

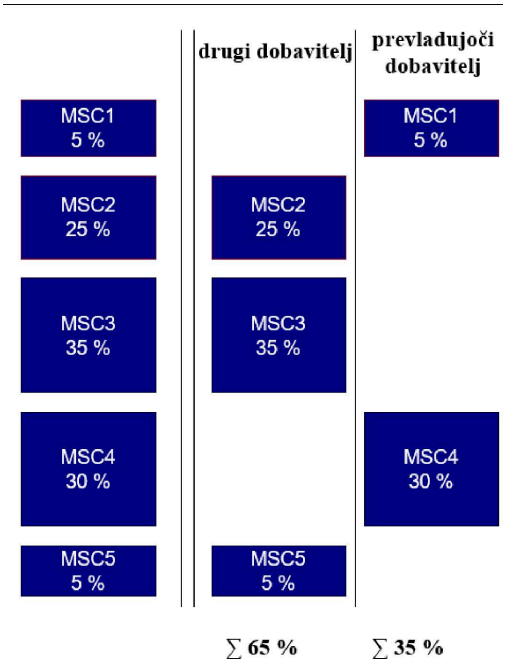
Ta izračun se nanaša na stroške dobave končnega proizvoda neto ničelne tehnologije za javnega naročnika ali naročnika. Ne izračuna se kot vsota stroškov glavnih posebnih komponent.

— Člen 7, točka (b), določa, da iz prevladujočega vira dobave ne sme izvirati več kot 50 % vrednosti glavnih posebnih komponent.

Zahteva iz člena 7, točka (b), se uporablja za skupno vrednost vseh glavnih posebnih komponent, ne pa za vsako posamezno komponento. Za izračun deleža, ki izvira iz prevladujočega vira dobave, sta potrebni dve informaciji: (1) poreklo vsake glavne posebne komponente (glej oddelek III.C.3) in (2) vrednostni delež vsake glavne posebne komponente (glej oddelek III.C.4). Skupna vrednost vseh glavnih posebnih komponent, ki izvirajo iz prevladujočega vira dobave, ne sme presegati 50 % skupne vrednosti. Izbira komponent bi morala biti prepuščena ponudniku (in ne javnim naročnikom ali naročnikom). To zagotavlja zadostno konkurenco med dobavitelji komponent in ponudnikom omogoča, da pri izpolnjevanju zahtev sprejemajo stroškovno najučinkovitejše odločitve.

Slika 3

Uporaba člena 25(7), točka (b)

To ponazarja poenostavljeni primer na sliki Figure 3: ta neto ničelna tehnologija je sestavljena iz petih glavnih posebnih komponent. Ponudnik namerava uporabiti proizvod neto ničelne tehnologije, ki vključuje dve glavni posebni komponenti, ki izvirata iz prevladujočega vira dobave (označeni kot „MSC1“ in „MSC4“). Sestav in komponente skupaj predstavljajo 35 % vrednosti vseh glavnih posebnih komponent. V tem primeru bi bile glavne posebne komponente skladne s členom 7, točka (b).

Zahteva glede odpornosti se uporablja za specifične neto ničelne tehnologije, dobavljene v okviru javnega naročila, ne pa za celotno ali povprečno dobaviteljevo nabavo v okviru njegove proizvodnje.

Pogoje, da sta prevladujoči vir dobave, lahko izpolnjujeta dve različni državi – kadar je ena država prevladujoč dobavitelj za eno komponento, druga pa za drugo. V tem primeru se zahteva glede odpornosti uporablja za vsako posebej. Opozoriti je treba, da je na datum objave teh smernic ta scenarij hipotetičen.

3. *Določanje in preverjanje porekla končnih proizvodov neto ničelne tehnologije in glavnih posebnih komponent*

Za uporabo člena 25(7) akta o neto ničelni industriji. morajo ponudniki, javni naročniki in naročniki poznati poreklo končnega proizvoda neto ničelne tehnologije in njegovih glavnih posebnih komponent. Poreklo končnega proizvoda neto ničelne tehnologije in njegovih glavnih posebnih komponent bi bilo treba določiti v skladu z nepreferencialnimi pravili o poreklu na podlagi Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ([17]) (carinski zakonik Unije). Ta uredba določa pravila in postopke za carinske operacije v EU ter vključuje pojem pravil o poreklu za določitev kraja porekla proizvoda. Nepreferencialna pravila o poreklu temeljijo na tarifni številki HS proizvoda. Za tehnologije, za katere trenutno velja zahteva glede odpornosti, je v Prilogi II naveden pregled ustreznih tarifnih številk HS. Nepreferencialna pravila o poreklu so navedena v dokumentu Evropske komisije Table of list rules conferring non-preferential origin on products (following the classification in the CN) (Preglednica pravil s seznama, s katerimi je proizvodom priznano nepreferencialno poreklo (po uvrstitvi v KN)) ([18]).

Kar zadeva dokazilo o poreklu, v skladu s carinskim zakonikom Unije velja načelo prostega dokazovanja. Tako se lahko za dokazovanje porekla končnega proizvoda neto ničelne tehnologije ali glavne posebne komponente uporabi širok nabor dokumentov in dokazov. Javni naročniki in naročniki lahko zato zahtevajo kakršne koli dokumente, ki zagotavljajo zanesljive informacije in proizvode povezujejo z njihovim krajem proizvodnje ali sestavljanja. Ti dokumenti lahko vključujejo račune, identifikacijske številke proizvodov, serijske številke ali kode, ploščice z imeni, potrdila o poreklu, nakladnice in druge prevozne listine, kosovnice, potrdila o inšpekcijskem pregledu tovarne ali sisteme za izvedbo proizvodnje.

Čeprav se carinski zakonik Unije uporablja le za proizvode, ki so uvoženi v EU, se lahko ista dokumentacija po analogiji uporabi tudi za končne proizvode neto ničelne tehnologije in glavne posebne komponente, za katere se carinski zakonik Unije ni uporabljal. To vključuje končne proizvode in glavne posebne komponente, proizvedene v EU ali uvožene kot del širše vrste proizvodov. V slednjem primeru bi carinska dokumentacija zagotavljala dokazilo o poreklu širše vrste proizvoda, ne pa posebnih komponent, ki so vanj vgrajene.

Poleg listinskih dokazov bi se morali javni naročniki in naročniki postopoma opirati na digitalne sisteme sledljivosti, ki omogočajo preverjanje porekla in dobavnih verig na varen in interoperabilen način. To bi lahko v prihodnosti vključevalo tudi digitalne potne liste izdelkov. Če izvajalec navede, da nekateri njegovi proizvodi ali glavne posebne komponente izvirajo iz prevladujočega vira dobave, javni naročnik ali naročnik za te proizvode ali glavne posebne komponente ne bi smel zahtevati dokazila o poreklu.

Če izvajalec ne predloži ustreznega dokumenta, ki dokazuje poreklo ali kraj sestavljanja proizvoda ali glavne posebne komponente, bi moral javni naročnik ali naročnik predvidevati, da ti proizvodi ali glavne posebne komponente izvirajo iz države ali so sestavljeni v državi, od katere je EU zelo odvisna, ali se v njej sestavljajo.

Da bi zmanjšala upravno breme za javne naročnike in naročnike, Komisija države članice spodbuja, naj oblikujejo „bele sezname“ proizvodov neto ničelnih tehnologij, ki izpolnjujejo zahteve glede odpornosti.

4. *Merjenje vrednosti glavnih posebnih komponent*

Za uporabo člena 25(7) akta o neto ničelni industriji. morajo ponudniki, javni naročniki in naročniki poznati vrednostni delež vsake glavne posebne komponente končnega proizvoda. V ta namen lahko ponudniki uporabijo referenčne vrednostne deleže iz Priloge I k tem smernicam ali pa z ustreznimi dokazili izkažejo dejanske vrednostne deleže glavnih posebnih komponent.

([17]) Uredba (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije (UL L 269, 10.10.2013, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj).

([18]) Evropska komisija, Table of list rules conferring non-preferential origin on products (following the classification in the CN) (Preglednica pravil s seznama, s katerimi je proizvodom priznano nepreferencialno poreklo (po uvrstitvi v KN)), https://taxation-customs.ec.europa.eu/table-list-rules-conferring-non-preferential-origin-products-following-classification-cn_en.

Referenčne vrednosti

Ponudniki lahko za poenostavitev uporabe zahteve glede odpornosti uporabijo referenčne vrednosti. Priloga I k tem smernicam vsebuje referenčne vrednostne deleže za glavne posebne komponente najpomembnejših neto ničelnih tehnologij v okviru javnega naročanja. Vrednostini deleži temeljijo na ocenah Skupnega raziskovalnega središča Evropske komisije (JRC). Odražajo dodano vrednost glavnih posebnih komponent ([19]).

Referenčne vrednosti so določene samo za neto ničelne tehnologije, za katere ob objavi teh smernic obstaja odvisnost od dobave ([20]). Te smernice se lahko po potrebi posodobijo, da se določijo referenčne vrednosti za dodatne neto ničelne tehnologije, na primer kadar se odvisnost od dobave pojavi tudi pri drugih tehnologijah. Referenčne vrednosti se lahko posodobijo tudi zaradi spreminjajočih se tržnih razmer.

Dejanske vrednosti

Referenčni vrednostni deleži iz Priloge I morda ne odražajo dejanske vrednosti glavne posebne komponente. Zato bi morali imeti ponudniki možnost, da določijo vrednostne deleže svojih glavnih posebnih komponent ter te vrednostne deleže uporabijo pri uporabi zahteve glede odpornosti iz člena 25(7), točka (b), akta o neto ničelni industriji. Pri tem bi morali biti ponudniki javnim naročnikom ali naročnikom sposobni dokazati, kako izračunajo vrednostn delež komponent.

Pri določanju in izkazovanju vrednostnih deležev, ki odstopajo od tistih iz Priloge I, ali pri javnem naročanju tehnologij, ki niso navedene v Prilogi I, bi bilo treba upoštevati naslednja načela:

— vrednostni deleži vseh glavnih posebnih komponent skupaj znašajo 100 %;

— vsak posamezni delež pomeni relativno dodano vrednost pri proizvodnji zadevne glavne posebne komponente;

— predložiti je treba ustrezno dokumentacijo o nakupnih cenah in poreklu komponent, kot je opisano v oddelku III.C.3;

— vrednosti glavnih posebnih komponent bi bilo treba izračunati tako, da vključujejo protidampinške dajatve, protisubvencijske dajatve in carine.

Kadar je račun izdan v drugi valuti, je treba vrednost preračunati v EUR na podlagi menjalnega tečaja EUR, veljavnega v trenutku nakupa.

5. *Izpolnjevanje zahtev glede odpornosti v celotnem postopku javnega naročanja*

Tako kot pri vseh drugih zahtevah, pogojih in pogodbenih obveznostih iz člena 25 se morajo ponudniki ob oddaji ponudbe zavezati k izpolnjevanju zahtev glede odpornosti, na primer z lastno izjavo. Dejansko izpolnjevanje se lahko dokaže pozneje.

Javni naročniki in naročniki lahko po lastni presoji odločijo, kdaj bodo preverili dejansko izpolnjevanje zahtev. To je lahko v različnih trenutkih med celotnim trajanjem projekta. Prav tako lahko po lastni presoji določijo, kateri dokumenti se lahko uporabijo za ustrezno dokazovanje skladnosti.

([19]) V teh ocenah se ne upošteva dodana vrednost komponent, ki niso glavne posebne komponente. Zato so lahko vrednostni deleži večji od dodane vrednosti glavnih posebnih komponent, če se upoštevajo vse druge komponente in faze vrednostne verige.

([20]) V skladu s sporočilom Komisije s posodobljenimi informacijami za določitev deležev dobave Evropske unije za končne proizvode in njihove glavne posebne komponente s poreklom iz različnih tretjih držav v skladu z Uredbo (EU) 2024/1735 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope (akt o neto ničelni industriji) (UL C, C/2025/3236, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3236/oj).

Pri določanju zahtev za dokazovanje izpolnjevanja zahtev glede odpornosti je pomembno, da javni naročniki in naročniki upoštevajo čas, potreben za določitev dobavitelja elementa naročila, ki se nanaša na neto ničelno tehnologijo: izvajalec ne bo mogel predložiti dokazil pred fazo projekta, v kateri se izberejo dobavitelji.

6. *Določitev sorazmerne pristojbine (člen 25(7), točka (d), akta o neto ničelni industriji)*

Naročilo, ki vključuje obveznosti glede odpornosti, se odda najugodnejši ponudbi med tistimi, ki izpolnjujejo obveznosti glede odpornosti in druge zahteve. Kadar izbrani ponudnik v poznejši fazi javnim naročnikom in naročnikom ne more predložiti ustreznih dokazil za dokazovanje skladnosti s členom 25(7), točka (a) in (b), javni naročniki in naročniki od izbranega ponudnika zahtevajo, da plača sorazmerno pristojbino v višini vsaj 10 % vrednosti končnih proizvodov neto ničelnih tehnologij, ki so predmet naročila – ne celotne vrednosti naročila. Pristojbina v višini vsaj 10 % se mora uporabiti za celotno vrednost končnega proizvoda neto ničelne tehnologije, če ponudnik ne more dokazati popolnega izpolnjevanja zahtev – tudi kadar samo del neto ničelne tehnologije ne izpolnjuje zahtev.

Primer: javni naročnik ali naročnik začne postopek oddaje javnega naročila gradenj za dobavo in namestitev fotovoltaičnih modulov. Komisija pred začetkom postopka za oddajo javnih naročil ugotovi, da je država X prevladujoči vir dobave fotovoltaičnih modulov in da se morajo v postopku za oddajo javnih naročil uporabljati zahteve glede odpornosti iz člena 25(7). Javni naročnik ali naročnik med izvajanjem naročila zahteva dokazila o skladnosti v skladu s členom 25(7), točka (c). Izvajalec predloži ustrezna dokazila, da je fotovoltaične module nabavil zunaj države X, vendar le za 30 % skupne vrednosti nabavljenih fotovoltaičnih modulov. V skladu s členom 25(7), točka (d), mora izvajalec plačati sorazmerno pristojbino v višini vsaj 10 % vrednosti vseh fotovoltaičnih modulov, dobavljenih na podlagi naročila.

Javni naročniki in naročniki bi morali zagotoviti, da vrednost končnih proizvodov neto ničelnih tehnologij v naročilu ni neobičajno nizka. Sorazmerno nadomestilo se mora nanašati na vrednost končnih proizvodov neto ničelnih tehnologij, ki odraža tržne razmere. Na primer, naročilo gradenj za gradbena dela vključuje namestitev fotovoltaičnih panelov. Paneli so ocenjeni po ceni, ki je za 50 % nižja od tržne cene. Potrebnih dokazil za izpolnjevanje zahtev glede odpornosti ni mogoče predložiti. Ustrezna pristojbina se mora nanašati na vrednostni delež solarnega fotovoltaičnega sistema po tržni vrednosti, ne pa po nizki ceni, navedeni v naročilu gradenj.

Sorazmerna pristojbina bi morala biti dovolj visoka, da bi odvračala od razpisnih strategij, ki vključujejo namerno neizpolnjevanje zahteve glede odpornosti, kar je mogoče preveriti le naknadno. Pristojbina je lahko v obliki pavšalne kazni ali v drugi ustrezni obliki.

IV. **IZJEME**

Člena 25(9) in 25(11) javnim naročnikom in naročnikom omogočata, da se v nekaterih izjemnih primerih odločijo, da ne uporabijo meril trajnostnosti in odpornosti.

V skladu s členom 25(9) se lahko javni naročniki in naročniki ob objavi razpisa ali ob začetku postopka odločijo, da ne uporabijo zahtev glede okoljske trajnostnosti iz člena 25(1) in dodatnih zahtev iz člena 25(3) v naslednjih primerih:

— kadar bi po objektivnem in preglednem vrednotenju le en gospodarski subjekt lahko dobavil tehnologijo (člen 25(9), točka (a));

— kadar podoben predhodni postopek ni privedel do ustreznih ponudb ali prijav k sodelovanju (člen 25(9), točka (b)) ali

— kadar bi bile razlike v stroških med skladnimi in neskladnimi ponudbami nesorazmerne (člen 25(9), točka (c)).

Kar zadeva merila odpornosti iz člena 25(7), je sistem izjem drugačen. Člen 25(8) določa samodejno in obvezno izjemo, kadar to zahtevajo mednarodni sporazumi. Člen 25(11) določa bolj omejeno naknadno izjemo: javni naročniki in naročniki se lahko odločijo, da ne bodo uporabili zahtev glede odpornosti, le če vključitev teh zahtev v istem postopku ni privedla do ustreznih ponudb ali prijav k sodelovanju.

Razlog za izjemo ✓– možen razlog >×– razlog ni možen	Zahteve glede okoljske trajnostnosti (člen 25(1))	Dodatne zahteve (člen 25(3))	Zahteve glede odpornosti (člen 25(7))
En sam dobavitelj	✓ Člen 25(9), točka (a)	✓ Člen 25(9), točka (a)	✗
Ni ustrezne ponudbe	✓ — kot odgovor na podoben predhodni postopek Člen 25(9), točka (b)	✓ — kot odgovor na podoben predhodni postopek Člen 25(9), točka (b)	✓ — kot odgovor na isti postopek Člen 25(11)
Nesorazmerni stroški ali tehnična nezdružljivost	✓ Člen 25(9), točka (c)	✓ Člen 25(9), točka (c)	✗
Mednarodni sporazumi (npr. Sporazum o javnih naročilih)	✗	✗	✓ Člen 25(8)

A. **En sam dobavitelj (člen 25(9), točka (a), akta o neto ničelni industriji)**

Izjema iz člena 25(9), točka (a), akta o neto ničelni industriji se nanaša na monopolni položaj, v katerem lahko neto ničelno tehnologijo dobavi le določen gospodarski subjekt in ni nobene razumne alternative ali nadomestila. Če javni naročniki in naročniki opravijo predhodno analizo trga in/ali predhodna tržna posvetovanja ter po opravljeni objektivni in pregledni oceni ugotovijo, da tak monopolni položaj obstaja, se lahko odločijo, da ne uporabijo zahtev iz člena 25(1) in (3). Poleg tega neobstoj konkurence ne sme biti posledica umetnega omejevanja parametrov postopka za oddajo javnih naročil. Javni naročniki in naročniki ne smejo manipulirati s tehničnimi specifikacijami ali zahtevami, da bi izključili konkurenco. Nasprotno, izjema je strogo omejena na neizogibne primere tehnološke ekskluzivnosti.

Izjemo bi bilo treba uporabljati na pregleden način, ob upoštevanju načel, določenih v pravu EU o javnem naročanju. Javni naročniki in naročniki bi morali biti sposobni dokazati, da ne obstaja noben razumen alternativni dobavitelj ali razumno nadomestilo in da odsotnost konkurenčnih ponudb ni posledica samoomejitev ali nepotrebnih omejitev v danem postopku javnega naročanja, ki vključuje neto ničelno tehnologijo.

B. **Neustrezna ponudba ali prijava k sodelovanju (člen 25(9), točka (b), in člen 25(11) akta o neto ničelni industriji)**

Za zahteve glede okoljske trajnostnosti in dodatne zahteve izjema iz člena 25(9), točka (b), javnim naročnikom in naročnikom omogoča, da ne uporabijo zahtev iz člena 25(1) in (3), kadar v odgovor na podoben prejšnji postopek za oddajo javnih naročil, ki ga je isti javni naročnik ali naročnik začel v dveh letih neposredno pred začetkom načrtovanega novega postopka za oddajo javnih naročil, niso bile predložene nobene ustrezne ponudbe ali prijave k sodelovanju.

Direktiva 2014/24/EU dodatno pojasnjuje, kdaj je treba ponudbo ali prijavo k sodelovanju šteti za „neustrezno“. Določa naslednje:

„Ponudba se šteje za neustrezno, če ni relevantna za javno naročilo, ker brez bistvenih sprememb očitno ne ustreza potrebam in zahtevam javnega naročnika, ki so določene v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila. Prijava za sodelovanje se šteje za neustrezno, če je treba zadevni gospodarski subjekt izključiti ali se ga lahko izključi v skladu s členom 57 oziroma ne izpolnjuje pogojev za sodelovanje, ki jih javni naročnik določi v skladu s členom 58.“ ([21])

Poudariti je treba, da ponudbe ali prijave k sodelovanju ni mogoče šteti za „neustrezno“, če cena presega proračun javnega naročnika ali naročnika, kot je bil določen in dokumentiran pred začetkom postopka za oddajo javnih naročil.

Za zahteve glede odpornosti, se člen 25(11) lahko uporabi samo, če je bil začet postopek za oddajo javnih naročil, ki vključuje zahteve glede odpornosti, in v njem niso bile predložene ustrezne ponudbe ali ustrezne prijave k sodelovanju. Ni ga mogoče uporabiti na podlagi podobnega prejšnjega postopka za oddajo javnih naročil, v katerem ni bila predložena nobena ustrezna ponudba ali nobena ustrezna prijava za sodelovanje, niti na podlagi predhodne analize trga, iz katere izhaja, da ne bo predložena nobena ustrezna ponudba ali prijava k sodelovanju, če se začne postopek za oddajo javnih naročil, ki vključuje zahteve glede odpornosti.

Ko je ta pogoj izpolnjen, lahko javni naročniki in naročniki izbirajo med naslednjima dvema možnostma:

— ***Postopek s pogajanji brez predhodne objave*** Če se javni naročniki in naročniki odločijo za uporabo postopka s pogajanji, ne smejo spremeniti nobene od razpisnih specifikacij/minimalnih zahtev, vključno z zahtevami glede odpornosti. Vendar se bodo lahko pogajali o drugih vidikih naročila.

— ***Neuporaba zahtev glede odpornosti*** Javni naročniki in naročniki se lahko odločijo tudi za začetek novega postopka za oddajo javnih naročil, katerega namen je zadovoljiti enake potrebe kot prvotni postopek, vendar brez uporabe zahtev glede odpornosti. V tem primeru imajo javni naročniki in naročniki večjo prožnost pri spreminjanju razpisnih specifikacij iz prvotnega postopka za oddajo javnih naročil.

C. **Nesorazmerne razlike v stroških (člen 25(9), točka (c), in člen 25(10) akta o neto ničelni industriji)**

V skladu s členom 25(9), točka (c), in členom 25(10) akta o neto ničelni industriji se lahko javni naročnik ali naročnik odloči, da teh dveh zahtev ne vključi v postopek za oddajo javnih naročil, kadar ocenjena razlika v ceni zaradi uporabe zahteve glede trajnostnosti (člen 25(1)) in dodatne zahteve (člen 25(3)) presega 20 %.

Ocenjena 20-odstotna razlika v ceni bi se morala nanašati na strošek elementa neto ničelne tehnologije v pogodbi o javnem naročilu, ne pa na pogodbeno vrednost. Vrednost javnega naročila je treba, kadar je to ustrezno, oceniti v skladu s členom 5 Direktive 2014/24/EU.

Nesorazmernost stroškov mora javni naročnik ali naročnik oceniti pred začetkom postopka za oddajo javnih naročil. To je dokazano samo, če javni naročnik ali naročnik predloži objektivne in preverljive podatke, ki kažejo, da bi bila ob vseh drugih enakih okoliščinah razlika v stroških med postopkom za oddajo javnih naročil, izvedenim z uporabo teh necenovnih meril, in postopkom za oddajo javnih naročil brez teh necenovnih meril višja od 20 %. Objektivni in preverljivi podatki pomenijo podatke, ki temeljijo na analizi trga in kažejo, kako bi uporaba meril povečala stroške projektov, za katere se oddajajo ponudbe, v primerjavi s hipotetično analizo stroškov, pri kateri se necenovna merila iz člena 25 ne bi uporabila. Stroški najnovejših postopkov za oddajo javnih naročil bi se lahko uporabili kot referenca. Podatki morajo biti preverljivi, tako da morajo biti deležniki obveščeni o analizi, ki jo je opravil javni naročnik ali naročnik.

([21]) Člen 32(2), točka (a), drugi pododstavek, Direktive 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

Ker imajo javni naročniki in naročniki določeno stopnjo prožnosti pri uporabi necenovnih meril – vključno na primer z možnostjo izbire med različnimi dodatnimi necenovnimi merili iz člena 25(3) ali uporabe dodatne necenovne zahteve v zvezi z okoljsko trajnostnostjo, kot je določena v členu 25(2) – mora ocena razlike v stroških temeljiti na merilih z najmanjšim možnim vplivom na stroške. Če merila, določena na tej najnižji ravni, povzročijo ocenjene razlike v stroških nad 20 %, se lahko javni naročnik ali naročnik odloči, da ne bodo uporabili necenovnih meril iz člena 25(1) do (4).

D. **Mednarodni sporazumi (člen 25(8) akta o neto ničelni industriji)**

Izjema iz člena 25(8) akta o neto ničelni industriji zajema primer, ko je država, ki je prevladujoči vir dobave, pogodbenica mednarodnih sporazumov o javnem naročanju. Določa, da se zahteve glede odpornosti ne uporabljajo za neto ničelne tehnologije, če državo, ki je prevladujoči vir dobave, zavezuje Sporazum o javnih naročilih ali drug ustrezen mednarodni sporazum, ki zavezuje tudi EU, in če je postopek za oddajo javnega naročila zajet v Prilogi I k Sporazumu o javnih naročilih ali drugem ustreznem mednarodnem sporazumu ([22]). Ta izjema se nanaša na poreklo proizvodov, ne pa na kraj pridobitve pravne osebnosti dobavitelja.

Če vzamemo primer postopka za oddajo javnih naročil, ki ga javni naročnik iz EU izvede za nakup solarne fotovoltaične naprave, bo ta postopek zajet v Prilogi I k Sporazumu o javnih naročilih (pogoj 1 je izpolnjen). Sporočilo o deležih dobave EU ugotavlja veliko odvisnost (> 50 %) od države X pri dobavi solarnih fotovoltaičnih sistemov (uporabiti je treba člen 25(7)).

— Predpostavimo, da je država X pogodbenica ustreznega mednarodnega sporazuma, ki ureja javna naročila. Zato zahtev glede odpornosti ni treba uporabiti za končne proizvode in komponente s poreklom iz države X.

— Predpostavimo, da država X ni pogodbenica ustreznega mednarodnega sporazuma, ki ureja javna naročila. Zato je treba uporabiti zahteve glede odpornosti za končne proizvode in komponente s poreklom iz države X.

([22]) Dodatek I k Sporazumu o javnih naročilih vsebuje Priloge 1 do 5, več informacij je na voljo tukaj: https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gp_app_agree_e.htm. Orodje Evropske komisije „Procurement for buyers“ (Javna naročila za kupce) je lahko koristno pri ugotavljanju, ali je bil postopek vključen: https://webgate.ec.europa.eu/procurementbuyers/#/procumementlocation.

PRILOGA I

REFERENČNE VREDNOSTI ZA UGOTAVLJANJE DELEŽA DODANE VREDNOSTI GLAVNIH POSEBNIH KOMPONENT KONČNEGA PROIZVODA NETO NIČELNE TEHNOLOGIJE

Solarne tehnologije

Končni proizvodi	Glavne posebne komponente	% stroškov strojne opreme končnega proizvoda
Podkategorija: Tehnologije fotovoltaike		
Solarni fotovoltaični sistemi (modul, vgrajeni pritrditveni sistem, razsmernik)	Polikristalni silicij za fotovoltaiko	7,2
	Silicijevi ingoti za fotovoltaiko ali enakovredne komponente	6,4
	Fotovoltaične rezine ali enakovredne komponente	9,5
	Fotovoltaične celice ali enakovredne komponente	20,4
	Solarno steklo	9,5
	Fotovoltaični moduli	26,6
	Fotovoltaični razsmerniki	20,4

Tehnologije vetrne energije na kopnem in energije iz obnovljivih virov na morju

Končni proizvodi	Glavne posebne komponente	% stroškov strojne opreme končnega proizvoda
Podkategorija: Tehnologije vetrne energije na kopnem		
Vetrne turbine na kopne	Ohišja (sestav)	8,4
	Pesta rotorjev	2,4
	Glavni ležaji, ležaji sistema za regulacijo odklona in ležaji sistema za regulacijo koraka	5,9
	Sistemi za prenos moči z neposrednim prenosom (vključno z generatorjem) in/ali menjalnikom (vključno z generatorjem)	12,9
	Trajni magneti vetrnih turbin	1,2
	Menjalniki vetrnih turbin	8,4
	Lopatice	31,0
	Stolpi	29,8
Vetrne turbine na morju (brez menjalnika)	Ohišja (sestav)	5,8
	Pesta rotorjev	3,5
	Glavni ležaji, ležaji sistema za regulacijo odklona in ležaji sistema za regulacijo koraka	5,8
	Sistemi za prenos moči z neposrednim prenosom (vključno z generatorjem) in/ali menjalnikom (vključno z generatorjem)	15,0
	Trajni magneti vetrnih turbin	7,0
	Lopatice	15,2
	Stolpi	8,1
	Temelji/plovci (pri tehnologijah vetrne energije na morju)	39,6

Končni proizvodi	Glavne posebne komponente	% stroškov strojne opreme končnega proizvoda
Podkategorija: Tehnologije vetrne energije na kopnem		
Vetrne turbine na morju (z menjalnikom)	Ohišja (sestav)	5,7
	Pesta rotorjev	3,4
	Glavni ležaji, ležaji sistema za regulacijo odklona in ležaji sistema za regulacijo koraka	5,7
	Sistemi za prenos moči z neposrednim prenosom (vključno z generatorjem) in/ali menjalnikom (vključno z generatorjem)	14,6
	Trajni magneti vetrnih turbin	1,1
	Menjalniki vetrnih turbin	7,8
	Lopatice	14,9
	Stolpi	8,0
	Temelji/plovci (pri tehnologijah vetrne energije na morju)	38,8

Baterijske tehnologije in tehnologije za shranjevanje energije

Končni proizvodi	Glavne posebne komponente	% stroškov strojne opreme končnega proizvoda
Podkategorija: Baterijske tehnologije		
Baterije	Baterijski sklopi	10
	Baterijski moduli	10
	Baterijske celice	14
	Katodni aktivni materiali	27
	Anodni aktivni materiali	7
	Elektroliti	8
	Separatorji	8
	Odjemniki toka (vključno s folijami iz tankega bakra in aluminija)	6
	Krmilni sistemi baterij (BMS)	5
	Sistemi baterij za uravnavanje toplote (BTMS)	5

PRILOGA II

TARIFNE ŠTEVILKE HS, POVEZANE S KONČNIMI PROIZVODI NETO NIČELNE TEHNOLOGIJE IN GLAVNIMI POSEBNIMI KOMPONENTAMI

Končni proizvod neto ničelne tehnologije	Komponente	Tarifna številka HS
Solarni fotovoltaični sistemi	Polikristalni silicij za fotovoltaiko	2804
	Silicijevi ingoti za fotovoltaiko ali enakovredne komponente	2804
	Fotovoltaične rezine ali enakovredne komponente	3818
	Fotovoltaične celice ali enakovredne komponente	ex 3541 (a)
	Solarno steklo	7005
		ex 7006 (b)
		7007
	Fotovoltaični moduli	ex 8541 (a)
	Fotovoltaični razsmerniki	8504
	Fotovoltaični sledilniki in njihove posebne pritrditvene strukture	8479
Sistemi solarne toplote	Kolektorji solarne toplote (vključno s ploščatimi kolektorji, vakuumskimi kolektorji, kolektorji s koncentratorjem in zračnimi kolektorji)	8419
	Absorberji solarne toplote	8419
	Solarno steklo	7005
		ex 7006 (b)
		7007
	Sledilni kolektorji solarne toplote in njihove posebne pritrditvene strukture	8479
Tehnologije vetrne energije na kopnem in na morju	Ohišja (sestav)	8501
	Pesta rotorjev	8412
	Glavni ležaji, ležaji sistema za regulacijo odklona in ležaji sistema za regulacijo koraka	8482
	Sistemi za prenos moči z neposrednim pogonom (vključno z generatorjem) in/ali sistemi za prenos moči z menjalnikom (vključno z generatorjem)	8501
	Trajni magneti vetrnih turbin	8505
	Menjalniki vetrnih turbin	8483
	Lopatice	8412
	Stolpi	7308
	Temelji/plovci (samo na morju)	7308

Končni proizvod neto ničelne tehnologije	Komponente	Tarifna številka HS
Baterije	Baterijski sklopi	8507
	Baterijski moduli	8507
	Baterijske celice	8507
	Katodni aktivni materiali	2842
		2841
	Anodni aktivni materiali	3801 10
	Elektroliti	2826
	Separatorji	8507
	Odjemniki toka (vključno s folijami iz tankega bakra, aluminija, niklja in ogljika)	7410
		7607 11
		7607 19
		ex 7506 (a)
	Krmilni sistemi baterij (BMS)	8537